

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 357

Administratie:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720-73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Ver. Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per mm. Bij kon trakt korting.

MEDITATIE

Onwankelbare vastheid

„Want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en het Verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer”

Jesaja 54:10.

De Kerk des Heeren leeft in een wankelende wereld. Altijd is dat zo geweest sinds het verloren paradijs. Alles wat uit de mens is, is onderworpen aan het orgaan, blinken en verzingen. De machtigste mannen voor het oog van de wereld gaan deze weg. Hebben we het weer niet kunnen zien in het aftreden van de president van Amerika? Veler ogen waren op hem gericht. Veel was te waarderen in zijn arbeid. Toch ontwikkeld in een proces, dat het einde bracht. Het leert van alle schepsel af te zien. Niets is er ook van beneden-uit, waar in een grond van verwachting kan zijn. Zelfs, wat de Kerk des Heeren in haarzelf zou zoeken om grond te hebben ontvalt. Gelukkig, die het leert voor eigen hart, dat er geen houvast in onszelf te vinden is. Wat wonder! De Heere predikt aan Zijn Israël in ballingschap de vastheid, die in Hemzelf gevonden wordt. Alles hier beneden mag ontvalen, maar Zijn goedertierenheid wijkt niet van Zijn Kerk en het Verbond Zijns vredes wankelt niet. Wat een bijzondere troost ligt daarin vooral in onze tijd. Nu het aanzien van de Kerk steeds minder wordt en de vorst der duisternis op alle manier er op uit is om haar te bestrijden. Wanneer het oog des geloofs de vastheid ziet, die de Heere Zelf in Zijn Verbond gegeven heeft, dan is er uitzicht op herstel, op verlossing temidden van alle omstandigheden.

Krachtig spreekt hier het beeld. Direct aansluitend bij het land van Palestina. Daar zijn de bergen en heuvelen. Geen deel van Gods schepping getuigt zo van de vastheid. Hoog verheffen zij zich. Diep slaan ze hun wortels in de aarde. Zij zijn imponerend voor het oog. In Gods Woord zijn ze dan ook meermalen teken van de onveranderlijkheid en vastheid. Denk maar aan de profeet Micha, hoe de bergen worden opgeroepen om te twisten met het volk.

Toch . . . zelfs de bergen zullen wijken en de heuvelen wankelen. In de dag, dat alles bewogen wordt, zullen de bergen verzet worden. Het is niet in te denken, als vandaag die bergen gezien worden. Maar de Heere zal het doen! Alleen de goedertierenheid des Heeren zal niet wijken en het Verbond des vredes niet wankelen.

Het is duidelijk, dat we hier de goedertierenheid des Heeren en het Verbond des vredes niet van elkaar kunnen losmaken. Het gaat hier over de goedertierenheid, die de Heere vanuit Zijn Verbond belooft en schenkt. De gunst des Heeren, die vastligt in Zijn onveranderlijk vrede-verbond. Niet voorbij moeten we er aan gaan, dat de Heere hier zegt: **Mijn** goedertierenheid en het Verbond **Mijns** vredes. Juist dat Mijn heeft zo'n bijzondere betekenis. In de ballingschap is het volk der belofte. Alles wankelt daar voor het oog juist van het volk, dat het daar niet kan uithouden. Van zichzelf uit is er geen verwachting. Maar

nu van - God - uit wordt de blijvende en onveranderlijke goedertierenheid bekendgemaakt. Die zal niet wijken om het Verbond, dat van - God - uit gegeven is.

Het Verbond Mijns vredes. Vrede maakt God in dat Verbond bekend. Wat meer is: Hij verzékt daarin de vrede. Geen vrede kon er zijn in de weg van een verbroken werkverbond. Er is van de mens uit een onherstelbare breuk. Nooit kan God verzoend worden langs die weg. Het schuldige Israël kan geen vrede krijgen, als de breuk blijft. Doch nu: het Verbond des vredes komt met de vrede, die door bloed gemaakt wordt. Door de volkomen voldoening van de eisen van Gods gerechtigheid in Christus.

Dat Verbond wankelt niet. Het ligt vast in waarheid en goedertierenheid. Het is onveranderlijk vanuit de Raad des vredes. Het predikt het onveranderlijk welbehagen des Heeren voor een arm zondaarsvolk. Daar ziet Hij geen ogenblik van af.

Wie zegt dit? Dat zegt de Heere er nog apart bij. Om nog meer te benadrukken, dat het alles uit Hem komt. Om het te verzekeren uit Zijn eigen mond. Om het ook te zeggen, waaruit het nu alles voortkomt. Namelijk uit Zijn Goddelijke ontfermingen. Dat woord is hier niet vreemd. De Heere heeft het al enkele malen in dit hoofdstuk gebruikt. Het volk, dat naar recht onder de toorn van God is gekomen in de ballingschap hoort het, dat het met grote ontfermingen weder vergaderd zal worden.

Ontferming is ook een bijzonder Woord. Het tekent de bewogenheid Gods met het hulpeloze. Met eerbied gezegd kan God het niet hebben, dat Zijn Israël zo hulpeloos en hopeloos in Babel blijft. Hij trekt Zich hun toestand aan.

Ontfermer is Zijn Naam. Het behoort bij Hem. Daaruit komt dat Verbond voort en al de goedertierenheden Gods. In eeuwige ontferming heeft Hij een weg uitgedacht in Christus om een schuldig volk met God te verzoenen, om vrede te geven aan verloren zondaren. En Hij blijft Ontfermer in de nood van dat zondaarsvolk. Alles uit en om Zichzelf. Om Zijn deugden te verheerlijken in dat volk.

Kennen wij de kracht uit dat Verbond? De Heere laat het nog spreken tot ons nageslacht. Hij laat Zijn goedertierenheid niet wijken ook daarin, dat Hij welmenend in het heden der genade Zijn onveranderlijke beloften bekendmaakt. Maar alleen langs de weg van persoonlijke beleving krijgen we de kracht daarvan. Behoort het niet tot een van de grote gevaren op het erf van de kerk, dat men gaan rusten op een vastheid, die de Heere wel predikt, maar die nooit persoonlijk in de worstelingen des harten gekend werd. Alsof het zonder meer voor mij waar is. Nee, zeg het maar voor de Heere uit of Hij uw onbekeerd hart bekeert en wijs Hem maar op Zijn Naam: Ontfermer. Op dat vaste Verbond!

En dan is er uitzicht voor die het niet meer zien. Sommigen leven niet. In het leven van de Kerk des Heeren. In het midden van deze wereld. De Heere zal het maken. Hij spreekt het persoonlijk tot Zijn ongetroost Sion. Hij noemt haar zelf: Ik ben uw Ontfermer! Als alles wankelt en er geen uitzicht meer over blijft, zal Mijn goedertierenheid blijven. Zalig wie daar troost uit krijgt door het geloof uit die enige Middelaar en Borg van van dit Vreeverbond. Dan is er vrede voor het

VAN DE ADMINISTRATIE

Als U dit lezen mag staan wij aan de vooravond van de 8ste Ontmoetingsdag die D.V. zaterdag 24 augustus a.s. in Zwolle zal worden gehouden, in de Grote Ned. Hevr. Kerk aldaar. In ons blad is er al verschillende malen over geschreven waarom wij dit niet behoeven te doen. Voor de Administratie is zulk een dag ook steeds geweest een belangrijke dag en wij zien uit welke verrassingen die dag voor ons zal brengen. Tot de middelen, dat de uitgave van „Bewaar het Pand” steeds zonder financiële zorg kon geschieden, waren ongetwijfeld ook onze Ontmoetingsdagen, waarom wij belangstellend uitzien, de opbrengst ook van deze dag, wat wij D.V. de volgende maal U hopen te kunnen mededelen. Breng de Heere ons ook die dag in Zijn gunst te saam, opdat de eenheid van allen die de oude Gereformeerde beginselen zijn toegedaan, moge worden verstevigd. Ook in de afgelopen weken mochten wij weer verschillende giften en overbetalingen noteren als volgt: een gift van M. W. te B. f 100,-, gift via Ds. Blom f 10,- aan overbetalingen 9de jaargang: f 74,50, te samen f 184,50. Met veel dank verantwoord.

Tot D.V. de volgende maal! en tot ziens in Zwolle.
Adm. „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 70.43.50. v. d. L.

hart en uitzicht voor de toekomst. Dan heeft in Zijn verzoenend Middelaarsbloed die vrede de volle betekenis. Dan blijven ze niet in de oorden van ballingschap, maar is het uitzicht op de ongestoorde zalige toekomst van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Dan kunnen ze ook in deze tijd moed houden in een gelovend geloof, als alle grondslagen wankelen. Want dan is het vast niet in hen, maar in het Verbond des vredes, dat niet wankelt noch bezwijkt. D. Slagboom.

EEN LAATSTE HERINNERING

De 24e augustus 1974 is dichtbij gekomen. En daarmee is ook de Ontmoetingsdag te Zwolle genaderd. Onzerzijds is met medewerking van verschillende instanties alles gedaan om alle bezoekers te ontvangen. We hebben u in vorige nummers van dit blad opgewekt om te komen. We hebben inlichtingen verstrekt omtrent reislegelegenheid per bus en auto en trein en ook vermeld met welke bussen in Zwolle u van het station de Grote Kerk bereiken kunt. We hebben medegedeeld, dat de parkeerplaatsen bij de IJsselhal voor ons beschikbaar zijn. Kortom, we hebben u voldoende ingelicht en opgewekt. We mogen aannemen, dat velen uit alle streken van het land ook plannen gemaakt hebben en zo nodig voorbereidingen getroffen hebben om DV de Ontmoetingsdag bij te wonen. Zulke dagen zijn altijd te zien als een bijzondere gelegenheid om elkaar te ontmoeten als vrienden en vriendinnen, die willen blijven leven bij de oude gereformeerde beginselen. En daarom is er eigenlijk geen opwekking nodig om aanstaande zaterdag naar Zwolle te gaan. Het centrale punt is de Grote Kerk. We vermelden nu alleen nog wie op die dag zullen spreken.

MORGENSAMENKOMST, aanvang 10.30 uur:

Opening: Ds. G. Blom
Spreker: Ds. H. van Leeuwen
Onderwerp: „Gericht en heil”.
Slotwoord: Ds. R. Kok
Pauze

MIDDAGSAMENKOMST, aanvang 2 uur:

Opening: Ds. P. Sneepe
Spreker: Ds. M. C. Tanis
Onderwerp: „Leven en geloven”
Slotwoord: Ds. H. C. van der Ent

HET EVANGELIE VAN CHRISTUS

11.

Nu het ons door Paulus duidelijk gemaakt is, dat het gaat om de vrijheid die in Christus is, gaat hij het geschil op zijn eigen persoon betrekken, om zo alle menselijke factoren die er bij betrokken zouden kunnen worden, geheel uit te schakelen. Want uiteindelijk ging het alleen om de verdachtmaking van zijn prediking daar hij alle wetsbepalingen, tot behoud van de vrijheid die in Christus is.

Van 's Heeren wege was hij verplicht het gebouw van wettische godsdiensten af te breken tot de fundamente toe. En als hij dat gedaan hebben, al de planken, stenen en dakbedekking weer bijeen gaat brengen om het gebouw dat hij afgebroken heeft, weer op te trekken, dan blijft er voor de vrijheid die in Christus is geen bestaansmogelijkheid meer over.

Aan deze vergelijking door de apostel gegeven, heeft hij geen toepassing verbonden. Met dat wel te doen, zou hij de zaak eer duister dan duidelijk maken. Maar wel gaat Paulus het ons verklaren waarom hij zo deed. Hij werd niet van buitenaf om anderen te belagen, doch van binnen uit, daartoe aangedreven. De levende en Gode verheerlijkende vrijheid die hij predikt leeft in zijn hart. Daarom vraagt de apostel onze aandacht, voor het leven dat hij vanuit Christus heeft ontvangen.

Met het beeld dat hij daartoe gebruikt, verklaart Paulus het geheim hoe hij daartoe gekomen is: „Want ik ben door de wet der wet gestorven opdat ik Gode leven zou.” Maar hoe is het nu mogelijk, dat iemand aan de wet kan sterven door de wet? Ja, het is inderdaad wel een wonderlijke zaak, maar dat is het werk des Heeren altijd.

Paulus leefde in zijn eertijds uit de wet om door de wet het eeuwige leven te verkrijgen. En voor dat grote levensideaal had men te buigen en wie dat niet wilde, werd tot den bloede toe vervolgd. En die wet was de wet der zonde, de wet van vijandschap tegen vrije genade, waarmee hij Gode een dienst dacht te bewijzen.

Maar toen de Heere bij Zijn verschijning aan hem de wet van Christus in zijn hart schreef, stierf hij aan de wet van zonde en vijandschap tegen God. Deze wet is overgebleven in ons hart na de verbreking van het verbond der werken. Deze wet was in de staat der rechtheid het rad van onze geboorte dat in al zijn wentelingen de eer van God bedoelde. Maar toen dat rad van ons leven ontstoken werd door de hel, keerde het zich met al zijn kracht tegen God. Dat bracht en brengt nu vernieling en ellende teweeg. Dat rad is in zijn kracht en vaart door niets en niemand te stuiten, dan alleen door de almachtige kracht van Gods genade.

Toen de Heere hem in het hart greep vanuit Zijn ontfermende liefde, heeft Hij de wet van Zijn liefde er in geschreven. Deze wet werd door Christus verheerlijkt. Zodat het hart van Paulus door de wet der liefde aan de Heere verbonden werd, en dat deed hem terstond sterven aan de wet van zonde en vijandschap tegen God. En zo heeft de Heere de tempel van Zijn genade gesticht in het hart van een vijand, om hem met God te verzoenen. Het is dus een gezegend sterven, een Gode verheerlijkend sterven. Daarom is het Paulus van Godswege onmogelijk om dat wat hij afgebroken heeft weer op te bouwen door terug te keren naar het verbroken werkverbond. Want uit de werken der wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden.

Maar dat alles heeft niet plaats gehad ten koste van Gods wet, tot krenking van Zijn recht. De wet van het verbroken werkverbond heeft ten volle haar verheerlijking verkregen in Christus. En daarop doelt Paulus als hij zegt: „Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God, Die mij liefgehad heeft, en Zichzelf voor mij overgegeven heeft.” Paulus ligt door te sterven aan de wet, daar de wet der liefde door de Geest van Christus werd geschreven in zijn hart, in zijn totale verlorenheid voor het aangezicht des Heeren. Hij heeft vanuit zichzelf niets meer waaraan hij zich kan vastklampen, al de gerechtigheid van zijn wettische godsdienst is hem zonde geworden voor de Hee-

re. Maar nu krijgt hij Goddelijk onderwijs. De bede: „Heere wat wilt Gij dat ik doen zal?“, is verhoord. Al wenende over zijn zonde met de bekentenis de dood verdiend te hebben, kwam er steeds meer plaats in zijn hart voor Gods ontfermende liefde in Christus. In het geloof werd de gekruiste Christus hem dierbaar en onmisbaar. Hij werd in het Goddelijk heilgeheim van het borglijden ingeleid, zodat hij klaarheid mocht ontvangen in het plaatsbekledende middelaarswerk. De Zone Gods heeft voor hem geantwoord op het Goddelijk vragen: „Wie is hij die met zijn hart borg worde, om tot Mij te genaken?” zeggende: „Zie, Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven.” De Zone Gods heeft hem liefgehad en Zichzelf voor hem overgegeven. En van daaruit is het hem duidelijk als hij zegt: „Ik ben met Christus gekruist.” Christus heeft voor mij de volle toorn Gods die in de moedwil van mijn ongerechtigheid lag, op Zich genomen. En vandaaruit ben ik met Christus gekruist. Hij heeft voor mij de vloek der wet gedragen en het recht der wet vervuld. In Hem ben ik rechtvaardig voor God „evenals had ik nooit zonde gehad noch gedaan, ja, al had ik ook al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor mij volbracht heeft.” En nu kan Paulus, met de bekentenis de eeuwige dood verdiend te hebben, tot roem van Gods genade zeggen: „en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij”, om Zijn ambtelijke bediening in mij heerlijk te maken, door mij met Hem te laten delen in de zalving van de Heilige Geest. Zodat Paulus vanuit die bron zegt en alleen zeggen kan: „en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God.” Christus is de stuwkracht van het innerlijke leven des geloofs, omdat het werkt door Zijn liefde. Omdat de Zone Gods Zich borgtochtelijk voor hem heeft overgegeven heeft Paulus de kracht en de liefde van het overgeven aan Hem, om voor Hem te leven. En zo heeft Paulus leren leven in het licht van Gods vriendelijk aanzicht.

Vanuit deze volheerlijke heilsopenbaring in het hart en leven van Paulus, kwam hij met de lokstem van het Evangelie tot de Galaten, en dat werd hem betwist. Eerst had men zich met bloed en tranen te verbinden aan de wet, om zichzelf de gedane van Christus waardig te maken. Men moest vanuit de mens op de genade van Christus aanwerken. En daarmee werd de genade te niet gedaan. Het Evangelie van Gods genade kan alleen gepredikt worden vanuit de algenoegzame offerande van Jezus Christus. Het wordt gelukkig tot op de dag van heden nog door de kerk beleden met deze woorden: „Deze dood des Zoons Gods is de enige en volmaakte offerande en genoegdoening voor de zonden; van oneindige kracht en waardigheid, overvloedig genoegzaam tot verzoening van de zonden der ganse wereld.” Galaten 2 : 18 - 21.

R. Kok.

Naar de katechisatie

NAAR DE KATECHISATIE (159).

DE WET DES HEEREN

Het zevende gebod (2)

Dit gebod veroordeelt dus alle zonden op het gebied van het seksuele leven, zoals overspel, onthucht, de Sodomszonde.

We willen eerst de vraag onder de ogen zien of de behoefte aan het verkrijgen van kinderen in het huwelijksleven op zichzelf als zonde moet aangemerkt worden. Neen! Want zegt de Bijbel niet, dat „kinderen zijn een erfdeel des Heeren? Psalm 127 : 3.

Toen God de mens geschapen had, lezen we in Gen. 1 : 28a: „En God zegende hen en God zeide tot hen: weest vruchtbaar en vermenigvuldigt.” Wel heeft de val van de mens dit gemeenschapsleven gebracht onder de vloek der zonde. „Met smart zult gij kinderen baren”. De natuur van de mens is alzo bedorven, dat uit het hart voortkomen: boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen enz. Matth 15 : 19. Zo werden de hartstochten onrein. Daarom is vernieuwing en reiniging van het hart noodzakelijk. Dan worden ook de hartstochten „geregeld”, zoals vader Hellenbroek leert in zijn vraagboekje. We lezen van Henoch: „En Henoch wandelde met God” ... „en hij gewon zonen en dochteren.”

Uit de ruïnes van het verloren paradijs heeft God gered ... het huwelijk en Hij bleef het na

de val handhaven als een instelling van Hem! Wanneer we zoëven opmerkten bij Henoch's wandel met God, dat hij evenwel zonen en dochteren gewon, bedoelen we daarmede niet te beweren, gelijk sommigen overvroom wel menen, dat het huwelijk een „geestelijke” zaak moet zijn. Neen, het berust op natuurlijke liefde, die de Heere nog geeft in Zijn algemene goedheid. Zogenaamde „geestelijk-gesloten” huwelijken zijn meermalen op bittere teleurstelling uitgelopen. Een andere zaak is, of bij het aangaan van een huwelijk de Heere niet zou moeten erkend worden of, dat er tussen gehuwden ook geen geestelijke banden worden gevonden. Daarom raden wij onze jonge mensen aan bij het zoeken van een levenspartner(es), dat dit toch een zaak des gebeds zal mogen zijn. Ook ten deze zegt Gods Woord het zo welmenend: „Ken Hem in al uw wegen en Hij zal uw paden recht maken.” Spr. 3 : 6. Wat is het een rijke genade, wanneer in het huwelijksleven, in het gezinsleven de „vreze des Heeren” mag gekend en gezien worden! Het christelijk gezin is toch als een „centrale”, waarvan de zegen moet uitgaan voor het maatschappelijk, godsdienstig en kerkelijk leven. Het is als met een „electrische centrale”. Doen zich storingen voor, dan hebt u geen licht. Zo gaat het in het christelijk gezin fout, wanneer het wordt beheerst door de wereld en haar begeerlijkheden, wanneer het verteerd wordt door voortdurende ruzie en haat. Hoe kan het dan goed gaan in het maatschappelijk en kerkelijk leven? Wijzen veel spreken van Salomo hier niet op?

Ja meer, de Bijbel zegt bij monde van Paulus in de brief aan Efeze, in verband met de eenheid tussen man en vrouw: „Deze verborgenheid is groot, doch ik zeg dit, ziende op Christus en de gemeente.” En „Gij mannen, hebt uwe eigen vrouwen lief, gelijk ook Christus de gemeente liefgehad heeft en Zichzelf voor haar heeft overgegeven.”

Zo zal het christelijk huwelijk een copie moeten zijn van het huwelijk van Christus en Zijn bruidkerk! Maar wat is er helaas een grote schuld te boeken ten aanzien van het huwelijks- en gezinsleven. Wat is er verzoening en genade nodig! Wordt dit op de knieën beleefd.

En deze dingen betreffen ook heel de levensopenbaring en levensstijl van ouderen en jongeren. Het „Uw gebod is zeer wijd” raakt ook het zevende gebod. Onze Heidelberger verklaart dit zeer ernstig. We lezen in Zondag 41: „Verbiedt God in dit gebod niet meer dan echtbreken en diergelijke schandelijkheden?” Het antwoord luidt: „Dewijl ons lichaam en ziel tempelen des Heiligen Geestes zijn, zo wil Hij, dat wij ze beide zuiver en heilig bewaren: daarom verbiedt Hij alle onkuische daden, gebaren, woorden, gedachten, lusten en wat de mens daartoe trekken kan.” We zien hier, dat de Katechismus het zondekwaad haalt uit de verborgen schuilhoeken van het hart. Dat zondekwaad is als de pestilentie, die in de donkerheid wandelt, zo lezen we in psalm 91 : 6.

Niet alleen de daden liggen onder de vloek van Gods wet, maar ook de onreine gedachten ja, gebaren, woorden, lusten en ... wat de mens daartoe trekken kan!

„Gebaren”. Daaronder kunnen we rekenen het verleidelijk lonken met de ogen. Petrus schrijft in zijn 2e brief: „hebbende de ogen vol overspel”. We dienen hier ook te wijzen op het dansen. Onze jonge mensen vragen wel eens: waarom mogen wij niet dansen? David danste toch ook voor de ark? Veelal wijst men daarom heen naar David. Maar dat „springen en huppelen voor het Aangezicht des Heeren”, dat was dus vóór de Ark, was heel wat anders dan 't zogenaamd „dansen” van nu.

Onder „dansen” kunnen we verstaan een beweging van voeten en lichaam op de maat van muziek en zang door een bepaald rytme. Het is bij de oosterling niets anders dan een levendig spel der gebaren, die blijde ervaringen van het hart in een schone gebarenvorm van het lichaam uitdrukken en welke gebarenvorm begeleid en geregeld wordt met muziek en zang, hetzij van een enkele persoon of van een „rei”.

Het is de oosterling eigen, innerlijke gevoelens b.v. van droefheid of van blijdschap kenbaar te maken in bepaalde houdingen van het lichaam. Zo lezen we in Gods Woord, wanneer men bedroefd was of rouw droeg, dat men „in een zak ging”, „as deed boven de ogen”. Klaagvrouwen, die zelfs gehuurd werden, maakten allerlei luid misbaar, zoals b.v. bij de dood van het dochttertje

van Jairus. Blijdschap uitte men in zekere huppelende bewegingen.

Welnu, ten opzichte van „geestelijke” ervaringen kwam dit ook uit. Zo gaf David door zijn huppelen vóór de ark des Heeren uiting van zijn innerlijke blijdschap, als een blijdschap „in den Heere”, over 's Heeren heerlijke daden, van Zijn genade, goedheid en trouw, bewezen bij de terugkeer van de Ark des verbonds uit het land der Filistijnen en vanuit het huis van Obed-Edom.

Dat was „godzalig” dansen! Lere de Heere door Zijn Geest het ons. Maar dan wordt de ware blijdschap geboren uit de „droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt”. II Kor. 7 : 10. Heidelb. Kat. Zondag 33, antwoord vraag 89.

Begrijpen we dus goed, dat zulk dansen als van David niets, maar ook niets te maken heeft met de moderne dans van deze wereld met haar verlepte en dekadente sodomietische kultuur-uiting! Ja, ook niet met de z.g. christelijke dansclubs. Weet u, hoe Calvijn het dansen noemde? „Spotten met God, Hem als 't ware blinddoeken en Hem dan te laten raden of er enig kwaad in schuilt.” ... „inleiding tot hoererij” als „De deur voor satan opendoen”. De synode van Dordrecht (1578) adviseerde, dat „hardnekkige genietters van de dans van het Avondmaal zouden worden geweerd.” Voetius was van mening, dat de overheid geen dansleeraars mocht dulden en wie danste of daartoe gelegenheid gaf, diende te worden beboet.

Bij de moderne levensopvattingen is in het schoolleven geen feestavond geslaagd, indien er geen gelegenheid gegeven wordt tot dansen. De spottende „Michaël's” zijn nog niet uitgestorven. Wie met al deze dingen, welke het hedendaagse naamchristendom goedpraat en aandient, niet meedoet, wordt voor ouderwets en achterlijk gehouden. Daarom is het voor onze jeugd zulk een gevaarlijke en moeilijke tijd. En toch zal het voor hen, die de Heere in oprechtheid mogen vrezen, gelden: „Die Mij eren, zal Ik eren.” En: „Die zijn weg wel aanstelt, zal Ik Mijn heil doen zien.”

Gods volk mag „echt” dansen, d.w.z. in de ware geestelijke zin des woords. Want wanneer het „verheugd in God” mag zijn, stemt het van harte in met de dichter van Ps. 68:

„Maar 't vrome volk, in U verheugd,
Zal huppelen van zielevreugd,
Daar zij hun wens verkrijgen.”

E.

v. L.

DE PREDIKING VAN DE NADERE REFORMATIE

5

Dr. Bienen spreekt verder over de **motieven** van de predikers van de Nadere Reformatie. Zij hebben de klassifikatiemethode **bijbels** gemotiveerd. Ze hebben ook een **confessioneel** motief genoemd en eveneens een **pastoraal** motief. We zouden al te breed worden wanneer we daar nu op zouden ingaan. J. v. d. Honert noemt nog een **praktisch** motief: **peupelziekte**: men wil het het volk naar de zin maken.

Vervolgens gaat Dr. Bienen na in de kerkgeschiedenis of soortgelijke verschijnselen vallen waar te nemen in andere of gelijksoortige perioden van de geschiedenis der prediking. Uit de oude kerk noemt hij Origenes, uit de middeleeuwen Tauler. Hij spreekt over de reformator Luther, over het puritanisme in Engeland en geeft dan een samenvatting en noemt het resultaat. Direkte voorlopers hebben de predikers van de Nadere Reformatie in het gebruik van de klassifikatiemethode niet gehad. Wel werd er in de geschiedenis van de prediking geworsteld met hetzelfde probleem, waarop de Nadere Reformatie in haar klassifikatiemethode een eigen antwoord gaf.

Hierna gaat Dr. Bienen na, waar er in de geschiedenis van de prediking **uitlopers** van de klassifikatiemethode van de Nadere Reformatie te vinden zijn. Hij vindt die niet in het **piëtisme**, wel in de **afscheiding**.

Dat er in dogmatisch opzicht — zo schrijft Dr.

Bienen — duidelijke verwantschap bestaat tussen de Nadere Reformatie en de Afscheiding, mag als bekend verondersteld worden. Doch ook wat de prediking betreft, loopt er een verbindingslijn als een drievoudig snoer: 1. omdat de Afscheiding mede opgekomen is en opgebouwd uit de vele eenvoudigen die „hun troost in piëtistisch getinte „gezelschappen” (zochten) bij dierbare oude schrijvers en in hun geest gedrenkte oefenaars”; 2. omdat door de afgescheiden voorgangers de stichtelijke lektuur en prekenbundels van de „oude schrijvers” opnieuw werden gelezen, uitgegeven en onder de aandacht van hun gemeenteleden gebracht, ja hen zelfs werden aangeprezen; 3. omdat verschillenden van hen in hun preken ook de klassifikatiemethode van de mannen der Nadere Reformatie hebben toegepast, geheel met cesuur en nadere opsplitsing aan beide zijden.

D. van Dijk geeft een analyse van de preken van afgescheiden predikers. Zijn analyse gaat over de jaren 1834-1869. Dr. Bienen zegt dan: Uit Van Dijks analyse is duidelijk, dat er wat de prediking en bijzonder de toepassing en het gebruik van de klassifikatiemethode betreft, een verbindingslijn loopt van de Nadere Reformatie naar de Afscheiding. Ons inziens is er echter in de prediking van de Afscheiding meer aandacht voor de verkondiging van Christus in Zijn verlossingsdaden en van de beloften tot geloof en behoud dan in de prediking van de Nadere Reformatie. Ook breekt in de Afscheiding de visie op de gemeente als verbondsgemeente almeer door, zodat de predikers haar anders benaderen dan vanuit de volkskerkidee, omdat de afgescheiden predikers dogmatisch en praktisch anders de gemeente zagen dan de predikers van de Nadere Reformatie, die in de volkskerk hun dienst verrichtten. Wel moet erkend, dat de door D. van Dijk genoemde facetten de eerste tijd hier en daar in de afgescheiden prediking gevonden werden, doch we zullen hier onder zien dat een genuanceerder analyse en oordeel dan Van Dijk geeft, nodig zijn om het geheel van deze prediking te typeren.

Een vraag — zo gaat Dr. Bienen verder —, die in dit verband nog gesteld moet worden, is: Staat ook de prediking van de Afscheiding gelijk die van de Nadere Reformatie uiteindelijk onder beheersing van de leer van de uitverkiezing?

Op deze vraag is C. Veenhof ingegaan met zijn studie over Prediking en Uitverkiezing. Hij spreekt over de drie groepen of richtingen in de afgescheiden kerken. De drentse richting wilde blijven bij de 17e eeuwse theologie der vaders, de gelderse richting oriënteerde zich vooral op Calvijn en de grote middengroep wilde zich bij geen van beide richtingen laten onderbrengen.

Dr. Bienen schrijft dan:

Tot op heden is dit nog de situatie van de prediking in de christelijke gereformeerde kerken. Een kleine stroom richt zich in de prediking op de klassen van de hoorders en spreekt hen met een heilsordelijk gestructureerde boodschap toe. Het merendeel der christelijke gereformeerde predikers pleit voor de beloftenprediking vanuit het gefundeerde heil in Christus en spreekt de gemeente aan op wat ze van Gods zijde mag zijn, namelijk zijn verbondsgemeente, die van zichzelf verloren is, maar wie de beloften van verlossing, vergeving en vernieuwing hoofd voor hoofd geldt en die tot geloof in deze beloften moet worden opgeroepen en die leiding in het leven des geloofs mag worden gegeven.

In een noot op blz. 234 verwijst Dr. Bienen naar de prekenbundel van christelijke gereformeerde predikanten „Uit de Levensbron”.

Hierna komt de **Gereformeerde Bond** aan de orde. Binnen die bond zijn bevindelijke predikers, die „gevoelsmatig” preken en de „zielsgestalten” breed uitmeten. C. Graafland wijst hier met name op de preken van ds. J. P. Pauwe en van ds. I. Kievit. Volgens C. Graafland neemt ook in de Hervormd Gereformeerde prediking de verkiezing een dominerende plaats in. Men is minder afgestemd op de beloften van het evangelie en meer op de menselijke ziel, die al of niet uitverkoren is. Ook wordt in de prediking van de Gereformeerde Bond de erfenis van de Nadere Re-

formatie ten aanzien van de verhouding van wet en evangelie bewaard. De heilshistorische orde van wet en evangelie transformeert men tot een heilsordelijke weg voor iedereen.

Tenslotte noemt Dr. Bienen de prediking in de **Gereformeerde Gemeenten** en bij de **Oud-Gereformeerden**.

Wat we hier en daar — aldus Dr. Bienen — vonden bij de christelijke gereformeerden en in sterker mate bij de gereformeerde bonders, is algemeen gangbaar in de prediking van de zogenaamde zwarte-kousen kerken, waartoe de gereformeerde gemeenten, de oud-gereformeerden en nog een aantal kleine groeperingen en „losse” gemeenten berekend worden. In hun preken bepaalt de leer van de uitverkiezing de cesuur. De verworpenen staan aan de linkerzijde, de uitverkorenen aan de rechterzijde.

Aan het slot van dit hoofdstuk komt Dr. Bienen tot 4 konklusies. We vermelden hier alleen de laatste: De klassifikatiemethode moge het eigen produkt zijn van de predikers van de Nadere Reformatie, ze zijn in de aanwending ervan niet de enigen gebleven. Men vindt **uitlopers** ervan tot op vandaag toe en in onderscheiden kerken en kringen in Nederland, waarvan sommigen de klassifikatiemethode zelfs houden voor het waarmerk van het bijbelse en gereformeerde gehalte van de prediking en volgens wie alleen het voortgaan op deze weg van preken het behoud van het gereformeerde gemeenten en de oud-gereformeerden is zelfs een verfijning en verdere uitbouw te merken in de klassifikatiemethode van de Nadere Reformatie.

Voor de jeugd

Beste Jongelui! Gideon 30 (Richt. 6 : 32)

„Daarom noemde hij hem te dien dage Jerubbaäl, zeggende: Baäl twistte tegen hem, omdat hij zijn altaar omgeworpen heeft”.

Joas, de vader van Gideon, is dus krachtig voor de dag gekomen. Hij heeft met Baäl gespot, hetgeen op een betamelijke manier geoorloofd is, ja zelfs geboden kan zijn, wanneer de ere des Heeren er mee gediend is.

Het „gebeurde” te Ofra heeft tot gevolg gehad, dat Gideon een andere naam kreeg van zijn vader. Hij noemde hem te dien dage: Jerubbaäl”. Namen hebben in de bijbel dikwijls een rijke betekenis. De naam „Gideon” betekent „Uitroeier”. Hij heeft onder Gods voorzienig bestel zijn naam echt eer aan mogen doen. Want hij heeft de Baäls-dienst in beginsel uitgeroeid. De naam „Jerubbaäl” betekent letterlijk: „Baäl voere een rechtsstrijd”, of zoals het in de Staten Vertaling is weergegeven: Baäl twistte tegen hem, dat is tegen Gideon, omdat hij zijn altaar omgeworpen heeft. Door deze naam wordt de herinnering aan de daad van Gideon levend gehouden. Hij had de Baäl bestreden. Deze werd door deze daad uitgedaagd, om zichzelf te verdedigen. Doch de praktijk leerde dat dit niet mogelijk was. Zodat in deze naamgeving ook de spottaal van Joas bevestigd werd. Want Baäl kon natuurlijk zichzelf niet verdedigen. Wat zou een afgod vermogen?

De naam „Jerubbaäl” heeft de bijbetekenis gekregen van „Baälbestrijder”. Dat is de erenaam van Gideon geworden. Deze naam heeft hij dan ook met ere gedragen. We komen hem met deze naam meerdere malen tegen zie o.a. Richt 7 : 1. Ik weet niet of het jullie ooit wel eens is opgevallen, dat Gideon nog anders genoemd wordt in de bijbel? In 2 Sam. 11 : 21 staat: „Wie sloeg Abimelech, de zoon Jerubbéseths? ...”. Volgens Richt 8 : 31 was Abimelech een zoon van Gideon, die dus naast de naam „Jerubbaäl”, „Jerubbéseth” is genoemd. De naam „Béseth” betekent „schande en verwarring”. Dat is een typerende naam voor de afgod. Want dat men in Israël de afgoden diende was een schande voor het volk. Het stichtte ook verwarring. Daar de leidlieden het volk er in voor gingen, wist schier niemand meer waar men zich aan te houden had. In dat licht gezien, heeft Gideon als een Bestrijder van Baäl ook de schande bestreden, die het volk over zich had ingeroepen en de verwarring. Zodat er

KOMT U D.V. ZATERDAG A.S. OOK OP DE ONTMOETINGSDAG ?

WIJ HOPEN ER DAN OOK AANWEZIG TE ZIJN MET EEN RUIME SORTERING **BOEKEN EN BIJBELS** VOOR JONG EN OUD !
OOK IS DAN BIJ ONS VERKRIJGBAAR DE NIEUWE **G.B.S. - BIJBEL**

Beleefd aanbevelend.

Boekhandel VAN LEEUWEN

Postbus 39 - Urk - Tel. 05277 - 1783

nu weer eenheid kwam, die zo nodig was, om straks gezamenlijk de vijand te kunnen gaan bestrijden.

We kunnen in Gideon 'n schaduw van de Christus zien. Jullie weten dat een schaduw de werkelijkheid niet is. Het is er wel een bewijs van, dat de werkelijkheid er is. Want zonder een werkelijkheid kan er geen schaduw zijn.

Gideon heeft de Baäl en zijn dienst bestreden. Afgodendienst is duivelsdienst. Ik kan dus ook zeggen: Gideon heeft de duivel en zijn dienst bestreden en de schande die daardoor over Israël gekomen was, zoeken weg te nemen, om een eenheid in het dienen van de Heere te herstellen. Hetgeen nu door Gideon in beginsel gedaan is, is door de meerdere Gideon, de Heere Jezus Christus, volkomen gedaan. Hij heeft de duivel zelf bestreden niet alleen, maar hem ook de kop vermorzeld. Hij bestrijdt ook de dienst van de duivel in Zijn Kerk, dat is in de harten van al degenen, die Hem in der waarheid toebehoren, die Hem van harte volgen, om die tenslotte geheel weg te doen, namelijk als de kinderen van God, uit dit leven verlost worden, van hun zondig bestaan verlost worden. Dan zullen zij nooit meer de afgoden, dat is de duivel, dienen, doch dan zullen zij volmaakt de Heere dienen. Dan is ook de schande opgeheven, die dat volk nu door de zonde over zich heeft ingeroepen, dan zullen zij voor goed met eer en heerlijkheid bekleed zijn. Dan is er ook geen verwarring meer, maar dan zal er een volkomen eenheid zijn. Eén kudde, onder één Herder. Dan is de verlossing volkomen. Paulus zag daar naar uit toen hij zei: Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezès doods? Ik dank God, door Jezus Christus, onzen Heere. Daar mocht hij door het geloof het oog op geslagen hebben. Van Hem was zijn verwachting.

In Gideon was uiteindelijk alles maar ten dele. Doch zijn namen: Jerubbaäl en Jerubbésèth hebben hun volkomen vervulling gevonden in de Heere Jezus Christus. Hij is de werkelijkheid van de schaduw geweest.

Aan Gideons persoon en werk, hoe mooi ook door zijn namen weergegeven, kleefde nog veel menselijke zwakheid en gebrek. Maar in de Heere Jezus Christus is alles volkomen geweest, zonder enig gebrek of menselijke zwakheid. Hij was volmaakt in Zijn Persoon en werk.

Wat is een naam? Wij hebben ook allemaal een naam. Een heel gewone naam, die we bij onze geboorte hebben gekregen van onze ouders. De één heet Jan en de ander heet Marie of hoe dan ook. Toch dragen we ook nog een andere naam. We zijn door de heilige doop de Christelijke kerk ingelijfd en dragen als gedoopten de naam van Christus. We worden derhalve Christenen genaamd. En nu komt de grote vraag: Zijn we

dat in der waarheid, of zijn we dat alleen maar in naam? Als we het alleen maar in naam zijn, dan zijn we naamchristenen en meer niet. Die zijn er helaas ontzettend veel. Doch met de naam „christen”, zonder meer, komen we niet ver. Hoogstens tot aan de hemelpoort, om dan voor eeuwig te moeten blijven staan, om dan dan voor eeuwig te moeten verloren gaan. Als we verder willen komen, moeten we niet alleen de naam van Christus dragen, maar het in ons leven betonen dat we de zalving van Christus deelachtig zijn. Als dit bij ons het geval mag wezen, dan stroomt er iets van dat „geestelijke bloed” van Gideon door onze aderen. Dan kennen we ook de strijd tegen de afgoden, tegen de duivel en zijn dienst. Dan verstaan we ook iets van de schande, die we daardoor over ons ingeroepen hebben. Daar moeten we dan ook van verlost worden. We gevoelen ons dan tot heiligmaking geroepen, wat alleen geschiedt kan door de werking van de Heilige Geest, Die ook de Geest van Christus is. Die mocht Gideon door genade bezitten en die moeten wij ook bezitten.

Ik zou zeggen, lieve vrienden en vriendinnen, staat daarnaar. Je zult er eeuwig wel bij varen. Misschien is het bovenstaande voor jullie wel wat ingewikkeld. Als dit het geval is, leest het dan nog maar eens rustig een keer over en denkt er over na. En vraagt God, of je je „christennaam” met ere dragen moogt, opdat Zijn Naam terwille van jullie niet gelasterd worde, maar veeleer geëerd en geprezen. Bestudeer in dit verband ook maar Zondag 12 van de Heid. Katechismus.

Gideon, dat hebben jullie nu al wel begrepen, is een vriend van „Bewaar het Pand” geweest. O zeker, de Stichting, zoals wij die nu kennen, bestond toen nog niet. Maar de beginselen die wij zoeken voor te staan, bestonden toen ook al. Het gaat over het dienen van de Heere, in deze geweldige tijd met z'n geweldige verleiding, naar de eis van Zijn Woord.

Daar heeft Gideon voor gestreden. Dat is de strijd van de Kerk van alle eeuwen geweest. Daar moeten wij ook voor strijden. En om nu elkander middellijkerwijs in die strijd te sterken, hopen we elkander zaterdag 24 augustus te Zwolle te ontmoeten. Ik twijfel er niet aan, of jullie gaan daar naar toe, wanneer dat maar enigszins mogelijk is. Velen in de lande zien er iedere keer weer naar uit, en hebben er een „beleving” aan. Ik zou zeggen, als je er nog niet eerder geweest bent, komt dan nu eens en je zult zien dat het mee valt, onder beding van de zegen des Heeren. Want daar zijn en blijven we in alle omstandigheden van afhankelijk.

Daarom nu: Tot ziens in Zwolle!!!!

Jullie aller vriend,

Ds. H. C. v. d. Ent.

OOK VOOR U IS ER NOG EEN IKV - REIS !!

ISRAËL 15 DG. VliegREIZEN :

31 augustus, reisleader Ds. J. W. Verwey
21 september, reisleader Ds. C. Treure
5 oktober, reisleader Ds. J. Smit
12 oktober, reisleader Ds. A. v. d. Weerd

RIJNREIS - 12 DAGEN

met het luxe M.S. „URSULA”

30 augustus, reisleader Ds. W. van Gorssel.

BUSREIZEN

Serfaus 22 aug. 10 dagen, (jongerenreis),
reisleader de heer A. C. P. Hardonk.
St. Jakob, 26 aug. 10 dagen
Millstatt, 2 september, 12 dagen, reisleader
de heer L. Fraanje.
Wiltz, 24 aug., 10 dagen.

TREIREIS

St. Jakob, 26 augustus 10 dagen.

Een nieuwe datum :

VLIEGREIS

Sutomore, 24 augustus, 15 dagen, reisleader
de heer J. v. d. Bosch.

REIS NAAR ZUID - AFRIKA

Reisleiding Ds H. v. d. Post te Bergambacht
Vertrek 16 oktober, reisdur 17 dagen.
Tevens gelegenheid om mee te gaan op
FAMILIEBEZOEK

reizen

AMICITIA
bv

Vakantiereizen in Interkerkelijk Verband
Schimmelpenninckstraat 12, Zwijndrecht
telefoon 078 - 22020.

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken, bijbels (uitsluitend staten-
vertaling) en psalm boekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal
Telefoon 08385 - 13978 - Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77)

DE BOUW VAN „THEMBISO” BEGINT

Na lange tijd van voorbereiding, is nu het blijde moment aangebroken, waar we allen zo met grote belangstelling en verlangen naar hebben uitgezien :

DE BOUW VAN HET „THEMBISO” KINDERTEHUIS BIJ DE STAD BULAWAYO IN RHODESIA KAN GAAN BEGINNEN

Het is tot ons aller blijdschap en tevens tot onze grote verwondering, dat in zulk een korte tijd zo'n groot bedrag, — wat noodzakelijk was om te mógen beginnen, — bijeen gebracht is. Ongeveer 70% van de bouwsom is nu bijeen.

Vele duizenden vrienden in ons land, hebben hieraan bijgedragen en flink meegewerkt in allerlei opzicht. Bij vele duizenden in ons land is liefde ontstaan en gegroeid voor dit belangrijke zendingsproject.

Hier past ons een „EBEN HAEZER”. Tot hertoe heeft ons de Heere geholpen. Dat we nu verder zouden mogen gaan, alléén in de verwachting van de Hulp en Zegen van de Heere. Als is dan nu het begin kapitaal bijeen, dat betekent niet dat we nu op onze lauweren kunnen gaan rusten. We moeten ons nu met ons allen gaan inspannen, om ook het grote totale bedrag, — dat nodig is om het gebouw te voleindigen, — bijeen te brengen.

Gezien de grote liefde en medewerking, die we tot nu toe mochten ondervinden, doen we met vrijmoedigheid een beroep op U allen, om ook nu weer verder eenparig de schouders te zetten onder dit mooie, nuttige en noodzakelijke werk.

We hopen U van de vorderingen van de bouw, steeds volledig op de hoogte te houden. Onze penningmeester ziet intussen uit naar Uw offer.

HET GIRONUMMER IS : 4 7 7 5 9 8 t.n.v. PENNINGMEESTER

STICHTING RHODESIA ZENDING,
Ziedewijdsse dijk 59 te **BARENDRECHT** - Of via de **RABO BANK**
te **BARENDRECHT**, t.n.v. de Stichting „Rhodesia Zending”.

HARTELIJK DANK VOOR UW SPONTANE HULP.

Ds. C. den Boer:
**OM 'T EEUWIG
WELBEHAGEN**

Behandeling van de
Dordtse Leerregels in
13 predikaties. Gebon-
den, 245 pag., f 22,50.

Ds. M. Baan:
**GELOOFS-
VERWACHTING**

Negen predikaties: Ge-
bonden 149 pag.
f 17,50.

Prof. G. Wisse:
**DE DROEFHEID
NAAR GOD**

38 korte overdenkingen
n.a.v. 2 Cor. 7:10a.
Gebonden, f 7,90.

Prof. Dr.
W. H. Velema:
**RONDOM HET
LEVENSEINDE**

Bundel overdenkingen.
Paperback, f 7,40

Zend Uw bestelling in
geopende enveloppe
zonder postzegel aan

BOEKHANDEL

G. den Boer jr.

Antwoordnummer 15,
Tijlzel post Koot-
sterlille.
Telefoon 05115-1496.

De Vereniging voor Christelijk
Onderwijs op Reformatische
Grondslag te Dordrecht

Vraagt voor de Ds. Joh.
Bogermanschool voor
Basisonderwijs zo spoe-
dig mogelijk

EEN

8e LEERKRACHT

voor vast

Beslist Reformatische
beginselen.
Huisvestingsproblemen
zijn in Dordrecht tot nog
toe snel opgelost.
Onze school is gevestigd
aan de M. Montessorilaan
1 te Dordrecht in een
nieuw, modern gebouw
met patio, gemeen-
schapsruimte e.d.
Nieuwe methoden en
leermiddelen.

Inlichtingen bij het hoofd der
school de heer J. Mol, Iepen-
laan 132, telefoon 078 - 61873,
school: telefoon 078-41791.

Sollicitaties te richten aan de
secretaris, de heer L. Alder-
liesten, Keplerweg 54, tele-
foon 078 - 72069.